

ד.א.ל.ז.ז.ר

עלון לשבת קודש

דברי מחשבה והלכה, ומהנעשה בבתי הכנסת

להצלחה ולשמירה על חיילנו במלחמה להחזרת החטופים בריאים ושלמים ולרפואת הפצועים

נושא השבוע: נישואין (נט)

ל' שבט תשפ"ד 1512 (שנה כט')

פרשת משפטים - שבת ראש חודש

"אם זכובל תזכובל שלמות רעך עד בא השמש תשיבנו... והיה כי יצעק אכלי ושלמתי כי זנזון אני" (כב, כה - כו)

מבאר "אור החיים" הקדוש: האדם מצווה להחזיר את נשמתו ליצורה, קדושה וטהורה ללא חבלות ופגמים. והיה אם חיבל מעט סופו לחבל ולפגום הרבה, לכן צריך הוא להיות זריז ולתקן את אשר קלקל, "עד בא השמש" - לפני שקיעת שמשו, שאם לא כן יהיה מאוחר, שכן דרכי התשובה פתוחים לפניו. ומהי הדרך? "כי יצעק אלי ושמעתי כי זנזון אני" - לקבל את תשובתו.

ובפרט בימים אלו, ימי השובבי"ם המסוגלים לכך ביתר שאת, ולכן החכם עיניו בראשו ירבה בימים אלו וכן במשך השנה כולה בלימוד המוסר ובקביעת עיתים לתורה. שדברי התורה שיחלחלו בתוכו, יעדנו מידותיו והליכותיו ויורו לו ויכונו אותו וללכת בדרך הנכונה והישרה ועל פיה יפעל בבחינת: "כי הם חיינו ואורך ימינו" ויהיה נוח לשמים ונוח לבריות, חביב למעלה ונחמד למטה.

"מלאאתך ודמעתך לא תאחר בכור בניך תתן לו" (כב, כז)

מעשה באדם שהזניח את חינוך ילדיו הקטנים וכשגדלו יצאו לתרבות רעה ר"ל. החל האיש למרר בבכי בפני הרב על רוע מזלו בראותו כיצד בנוי נוטים מדרך התורה. ענה לו הרב: "עכשיו אתה בוכה? אלו הייתי בוכה כשהיו קטנים אפשר היה עדיין לתקן".

"מלאאתך" - [ע"פ רש"י] חובת חינוך הילדים מוטלת על ההורים, "ודמעתך" - אלו הדמעות שאדם בוכה בראותו שבניו אינם הולכים בדרך ה', "לא תאחר" - אל תבכה מאוחר אלא "בכור בניך תתן לו" - בכור - לשון התחלה...מן ההתחלה יש לשים את הבנים והבנות בחינוך תורני טוב שיספגו ערכים של קדושה ויראת שמים וילכו בדרך התורה והמצוות.

ראש חודש שזל בשבת

השבת שראש חודש חל בה מוציאים שני ספרי תורה: **בראשון** קוראים שבעה עולים בפרשת שבוע, **בספר השני** המפטיר קורא קריאה של ראש חודש (שו"ע סי' תכה ס"א). **ולעניין חצי קדיש** הספרדים - אומרים אחרי כל ספר תורה (כה"ח סי' תכה ס"ק 1) [אפילו במקרה שיש ספר תורה אחת וגוללו אותו מקריאה לקריאה ((ילקוט יוסף לרשל"צ יצחק יוסף ח"ב סי' קמד ס"ח ושכן דעת רשל"צ מר"ן עובדיה יוסף, הרה"ג מר"ן בן ציון אבא שאול בשו"ת אור לציון ח"ב פ"מה ס"נד, דברי בנייהו לגר"ב דיין ח"ט ס"ט, מקוה מים לגר"מ מלכה ח"ג סי' ה)] והאשכנזים - אחרי ספר תורה שני בלבד עבור שניהם (כה"ח שם, משנ"ב ס"ק ג). **ההפטרה**: - "השמים כסאי" [של ר"ח שחל בשבת] (שו"ע שם).

הורים יקרים, לא להתערב!

סיפר סוזר מכוניות על חברו שהוא אחד מהסוחרים הגדולים ביותר למכוניות משומשות, חיפש בת זוג לנישואין. והנה הוצעה לו בת של אחת מהמשפחות העשירות במדינה. הם נפגשו מס' פעמים והחליטו להתחתן בחתונה מפוארת שלא היתה כמותה בארץ.

החתן ואבי הכלה השקיעו בחתונה 2 מיליון ₪ !! שכללה אולם יוקרתי ומפואר ביותר, 3 זמרים

ע"פ "אור החיים" אופק תל אביב * **לא לעיין בזמן תפילה** * שקיעה 5:22-5:27 * סוף זמן ק"ש 8:35-8:38

ציאת שבת: 5:02

ציאת שבת: 5:54

ציאת שבת: 6:30

מהמובילים בארץ (בעולם החילוני), נשלחו הזמנות לאלפי אנשים. החזן והכלה הגיעו לאולם בכרכרה מזהב רתומה לזוג סוסים אבירים. ובסעודה עצמה היו כמויות עצומות של אוכל יוקרתי ומגוון והשתיה כדת אין אונס כסעודת אחשוורוש בשעתו

לאחר מס' חודשים פגשתי אותו והוא אמר לי שהוא מחפש אשה למטרת נישואין. שאלתי אותו: "מה, אתה רוצה להתחתן עם שתי נשים?", והוא השיב: "לא, התגרשתי אחרי חודשים".

"למה? מה קרה?", הוא אמר: "מאחר ואבי הכלה השקיע סכומי כסף אדירים בחתונה הוא ראה את עצמו חופשי להתערב לנו בחיים על ימין ועל שמאל, וזה לא התאים לי"....

הניסיון הוכיח שהרבה חילוקי דעות ומריבות בחיי הזוג הצעיר נגרמות בשל התערבותם של ההורים. להורים קשה להתרגל למצב החדש שבנסבותם אינם נתונים כבר תחת אחריותם אלא עומדים בראש עצמם, בעלי דעה עצמית שלא תמיד תואמת לזו של ההורים.

על ההורים ללמוד לכבד את הדרך שבחרו בה ולאפשר להם להתמודד ולהפיק לקחים בעצמם. הורים הרוצים באושר של ילדיהם ישיגו זאת ע"י שיקפידו לא להתערב בחייהם וגם כשהנסיבות דורשות זאת יפנו את הזוג לאיש מקצוע לקבלת עזרה.

מעשה שהיה

עבודת המידות

כשרבקה בת הזקונים שלנו הגיעה לגיל שידוכים התחילו השדכנים להתקשר

אלינו. שידוכים רבים נפלו בגלל חלוקי הדעות הכספיים, אך בסופו של דבר נמצא

השידוך המתאים שהסתדר גם בצד הכספי, לסייע לזוג לרכוש דירה.

סיכמנו על קנית דירה בת 3 חדרים בפרוייקט והשידוך יצא לדרך... ורבקה שלנו נהייתה כלה נרגשת.

החתונה הייתה שמחה מאד, והזוג יצא לחיים חדשים ומאושרים....

חיפשנו דירה לזוג הצעיר, מתווך דירות אליו פנינו אמר שכדאי לחכות חודש אחרי החתונה היות ואחד

הקבלנים האיכותיים יצא במכרז של דירות נהדרות, החלטנו להמתין. לאחר חודש פנינו למשרדו והוא

אכן הציע לנו דירה טובה מכל בחינה והסכמנו שהיא אכן מתאימה. הפקדנו את הסכום הראשוני וחתמנו

על הסכם להפקדת הכספים בתאריכים נקובים מראש. לאחר חודשיים היה עלינו להפקיד סכום נוסף

ב"ה הצלחנו לצבור את הסכום וביום המיועד הפקדתי בבנק את הכסף. למחרת בבוקר התקשרה אלי

בתי: "אמא, התקשרו אלי מחברת הבניה", אמרה באי נעימות. "מה קרה?", שאלתי בחרדה, "לא

יודעת, אומרים שלא הפקידו את הכסף לדירה". "זו טעות, אני בעצמי הפקדתי אתמול סכום כסף בבנק,

צריך לברר שוב", אמרתי בנחישות. האמת התבררה מהר מאד, אנו אמנם הפקדנו את הסכום אך הורי

החתן לא הפקידו. למחרת התקשרה אלי בתי הנסערת: "אליהו שוחח עם הוריו, הם אומרים שאין להם

כסף, הם באמת רוצים לתת אבל עכשיו אין להם, הם אומרים שנסתדר בעצמנו". "מה?!", הרגשתי

שהתקרה צונחת עלי, בליל של מחשבות סוערות געש בתוכי, התנשמתי בקושי לתוך האלחוטני. "טוב,

אני אדבר עם אבא, בצהרים אתקשר אליך", אמרתי.

בצהרים התקשר בעלי למחותנים לברר, המחזן הסביר באורך רוח שאין להם אפשרות, היות והחנות

שלם כרגע במשבר, ובעזרת השם שיתאוששו יסדרו הכול". "אין להם אפשרות לתת", אמר בעלי

בסיום השיחה. בערב התקשרתי לבתי, חצי בוכה, "רבקה, יהיה עליכם להסתדר, לא כך תכננתי את

החיים שלך אך אין מה לעשות כרגע, הוריו אינם מסוגלים לתת", ידעתי שבתי חשה אי נעימות רבה.

לאחר יומיים היא התקשרה לומר שהכול בסדר, הם הסתדרו.... ואנו יכולים להיות רגועים..

לאחר חודשיים הודיע חמיה כי הוא מפסיק לשלם גם את חלקו בשכר הדירה היות ומצב עסקיו בכי

רע.... זעמתי: "אלו אנשים הם", ואמרתי לבתי בקול רועד "אי אפשר להאמין להם, אי אפשר לסמוך

עליהם, מילה שלהם אינה מילה.... יושר זה הדבר החשוב ביותר בחיים". בקושי נצרתי את המילים

שעמדו על קצה לשוני, רציתי לומר לה: "אני מקווה מאד שבעלך אינו דומה להם".

הזוג הצעיר היה אמור להתארך בביתנו בשבת הקרובה, ביום חמישי בערב התקשרה בתי ואמרה שהם

לא יבואו, "את מבינה אמא.... לאליהו לא כל כך נעים להגיע.... הוא מרגיש קצת אשם".

כשהגיע עת התשלום הבא לא הופתענו לשמוע שאנו נשלם מחצית ממנו והזוג הצעיר יממן את החצי

השני. על שכר הדירה לא דיברנו מזמן, אנו שילמנו מחצית והזוג הצעיר את החצי השני. לפעמים שמעתי מבתי שהם נקרעים ממש, התשלומים היו מעבר ליכולות שלהם. הם לא בחלו בשום הצעת עבודה, אולם למרות כל מאמציהם הם היו שקועים בחובות עד למעלה מראשם.

"איני מסוגלת לראות את בתי כך", הייתי אומרת כל ערב בדמעות, אך הן לא הועילו במאום. לפני התשלום השלישי הרמתי טלפון למחותנת שתדע לה עם מי יש לה עסק... התקשרתי ואמרתי לה שלא שייך להמשיך כך.. וכי אנו שוקלים ברצינות להפסיק את התמיכה מצדינו. והיא השיבה: "אולי באמת הגיע הזמן שתפסיקו לתת להם כסף, שישתדרו בעצמם", "זו לא התנהגות... עוד לא נתקלתי בהתנהגות בוטה כל כך", כעסתי. היא אמרה שלום מנומס וסיימה את השיחה. שאלתי את בעלי כיצד הוא הרגיש לפני התקף הלב הראשון שלו... ולהפתעתי במקום לגלות פנים חיוורות ושפתיים רוטטות מזעם אין קץ, ראיתי אותו מחייך. "מה?" שאלתי מסוקרנת, "שיהיה למי לשלם את הסכום", השיב בעלי.

"בצורה שאנו מתייחסים למחותנים ובאופן שאנו ממרידים את בתנו, יש סיכוי שנמצא אותה יום אחד פה חזרה עם המזוודות, עם הנדונייה והכסף ששילמנו לה, הכסף שאנחנו כל כך מוטרדים בגינו יחזור אלינו", אמר, "חס וחלילה, חס ושלום, אליהו הוא בעל נהדר, רציני ותלמיד חכם, טוב לב ומתחשב, יהלום של ממש", אמרתי, "נכון, ומתי אמרת זאת לאשתו?", שאל. מתי באמת אמרתי? רק קיטרתי ובכיתי...

יצאנו לדרך חדשה, מהיום, ידעתי משנים גישה. בתנו רבקה התקשרה ואמרה בהיסוס שעוד מעט הם אמורים לקבל את המפתחות וחששה לומר שהגיע העת לשלם את התשלום האחרון, נשמתי צמוק פעם ועוד פעם ואמרתי: "תראי, דיברתי עם אבא, אנחנו נשלם את החלק שלנו, ואתם את החלק של המחותנים, הם אנשים טובים, גידלו עבודה בעל מיוחד, כנראה שיש להם קושי כספי.... אסור לדון אנשים עד שנגיע למקומם". ידעתי שיש לי עוד כברת דרך של עבודה עצמית כדי שאצליח באמת לדון אותם לכף זכות אך שום סכום לא יגרום לי להרוס את הקן הצעיר שנבנה בעמל רב. כל הורה רוצה לתת לילדו את הטוב והיפה ביותר ואם מישוהו אינו עושה זאת, זה מפני שקשה לו...

בת נולדה לזוג הצעיר, סיפרתי לרבקה שאנו נקנה לה בעז'ה את העגלה וכשהגעתי לבקרה היא הראתה לי את החליפה שחמותה קנתה לתינוקת, "איזה מתוקה?" צחקתי, "אני רוצה להיות הראשונה שתלביש לה את הבגד המתוק הזה". "בסדר", השיבה בתי, ואני שמתי לב שהיא בוחנת אותי, שמתי לב איזו כברת דרך ארוכה עשיתי, ואיזו מתנה קיבלתי... יכולת קבלה ואמונה חזקה ב'ה שהכל ממנו, אחר כך נפגשו עינינו, לא אמרנו מילה, כי לפעמים אין צורך במילים... (החיים מספרים 2)

הלכות הנהגות בין בני הזוג[יב]

פינת ההלכה

יחסי הורים ובני הזוג (ג)

- א. גם במידה וההורים נותנים לזוג הצעיר תמיכה כספית, אין הדבר מקנה להם זכות להתערב להם בחייהם הפרטיים.
- ב. חז"ל אמרו לנו שכלה וחמותה לא כל כך מסתדרות ביניהן (גמ' שבת כו., גמ' יבמות קיז.) ולכן הכלה, החתן(הבן) והחמות(אמא) כל אחד מהם צריך לסגל התנהגויות מסוימות כדי למנוע חיכוכים ואי נעימויות כדלהלן:
עצות ל"כלה"[המשך]
- ג. שלמה המלך, החכם מכל אדם אומר: "כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם" (משלי כז, יט). כמו שהבעת הפנים משתקפת במים, אם מחייכות משתקפות פנים מחייכות ואם עצובות עצובות, כן "לב האדם לאדם" - אם ליבו טוב על חברו, ייטב ליבו של חברו כלפיו ולהיפך (מלכות דוד סז).
- אם אדם רואה פגם בחברו, משמע שיש בו את אותו הפגם כמאמר חז"ל: "כל הפוסל במומו פוסל" (גמ' קידושין ע.) וכן הדין בין כלה לחמותה, הרוצה שחמותה תקבל אותה בסבר פנים יפות, תתחשב בה, תעריך אותה, תכבד אותה - תנהג כך כלפי חמותה ואז תקבל בחזרה בכפל כפליים.
- ד. אין לכלה להפוך את ילדיה [קרי הנכדים] לכלי מאבק בינה לבין חמותה ולכן אסור לה להשמיץ את החמות [הסבתא שלהם] בפניהם ולא בפני אף אחד אחר.
- ה. לא תנסה הכלה לשנות את חמותה היות וקשה מאוד לשנות את טבעו של אדם בוגר, וניסיון כזה גורם לריב ולמתח, אלא תשנה את עצמה ותשתדל להתאים את עצמה לחמותה.
- ו. כלה נבונה לא מקפידה כשבעלה הולך מידי פעם לעזור להוריו הזקוקים לעזרה [כמובן בתאום

מראש] דוגמא: אם בעלה רגיל לעזור כל שנה להוריו בבניית הסוכה לא תימנע זאת ממנו, אדרבא תעודד אותו ללכת [הטעם: הדבר מעניק תחושה טובה לשני הצדדים]. ואם הוא מאחר מלשוב לא תתלונן, היא מבינה שחשוב להוריו לשמור מעט על קשר עם הבן.
ז. אם החמות שולחת דבר מאכל טעים, במקום לראות בזה התערבות או פגיעה בכבוד [מצד שכאילו מתערבת לה בבישולים] תקבל זאת כתשורה והערכה ואדרבא תתקשר אליה ותספר לה כמה היה טעים ותשמח אותה בכך.

ח. יש חמות שמבקרת ומעירה לכלתה כגון: "בואי, אראה לך איך שוטפים את הבקבוק", או "למה את מלבישה לתינוק ירושות? קני לו שתי חליפות והוא יראה כמו שצריך", או "מאיפה הנעלים המזורזות האלה?".

לכלה הצעירה לא קל לשמוע הערות וביקורות היות והיא רגישה ופגיעה ומפריע לה שחמותה אינה סומכת עליה ולא מרוצה מהנהגתה.

אף על פי כן כלל נבונה היא זו שמהנהנת בראשה, מקבלת את הדברים בפרופורציות הנכונות ונוטלת את העצות הטובות כצידה לדרך ואת הביקורת שנראית לה מיותרת היא מסננת.

לחמותה היא תיתן את התודה והכבוד ובביתה היא תתנהג כפי שמתאים לה (הרבנית רות שמס).

ט. כדי שלכלה יהיה את החוסן הנפשי לספוג את דברי הביקורת של חמותה היא צריכה לנהוג לפי השלבים הבאים [גם מתאים לכל אדם עם דימוי עצמי נמוך]:

* צורת התקשורת של אדם עם הזולת ואיכות הקשר שיפתח עימו תלויה בתקשורת שלו עם עצמו, היינו באופן שבו הוא רואה את עצמו איך החברה מסתכלת עליו.

* אם האדם רואה את עצמו באור חיובי ומתייחס בסלחנות למעידות שלו ודן את עצמו לכף זכות, ממעיט בביקורת ושיפוטיות כלפי עצמו הוא יזכה לרכוש לעצמו יציבות נפשית שתעניק לו חוסן וביטחון נפשי מפני כל מיני אמירות ופליטות פה של הסביבה.

ודין זה חל גם על הכלה- אם תנהג כן תוכל לספוג את אמרותיה של החמות מבלי להיפגע רגשית (ענבל אלחייאני, מטפלת מוסמכת ב-NLP ודמיון מודרך).

י. "כל מה שאדם עושה - לעצמו הוא עושה" (ע"פ גמרא בבא קמא נו) ולכן כשהכלה מתייחסת בכבוד לחמותה למרות הערותיה הפוגעות, היא בונה את מקומה כשתהפוך לחמות בעצמה.

ביחסים הנאותים שהיא יוצרת בינה לבין חמותה, היא שוזרת למעשה שרשת של יחסים שתמשיך בינה לבין כלתה לעתיד.

יא. הכלה צריכה למעט מלהשמיע תלונות כלפי חמותה באוזני בעלה אע"פ שהן צודקות, וגם כאשר היא מתלוננת תשלב בין התלונות גם דברים טובים על אימו.

הטעם: הכלה צריכה לגלות הבנה ורגישות למצב של בעלה בנדון: הוא בנה ונוגע בדבר, הוא רואה את הטוב באימו בממדים גדולים ואת השלילי בממדים זעירים, וריבוי התלונות כלפי אימו עלול לגרום לו לחשוב כי הם מכוונות כלפיו (הרב שמחה כהן זצ"ל).

מכל מקום היא רשאית לשתף אותו ביצירת הגבולות המשפחתיים במידת התערבותה של אימו בחייהם הפרטיים.

יב. אם יש לכלה ולחמות תלונות זו על זו עדיף שהן תשוחחנה על כך ביניהן באופן ישיר בפתיחות ובכבוד ותנסנה לישר את ההדורים.

יג. הכלה צריכה להיזהר שלא לערב את הוריה ביחסיה עם חמותה, ואם היא מרגישה שהיא זקוקה לעזרה או ליעוץ תפנה לאשת מקצוע יראת שמים שתדריך אותה מה לעשות? וכיצד לנהוג?

יד. מצות עשה מן התורה לדון לכף זכות שנאמר: "בצדק תשפוט את עמיתך" (ויקרא יט, טו).

ולכן תשתדל הכלה לדון את חמותה לכף זכות בהערותיה כלפיה, שהרי החמות היא אשה טובה שעדיין לא קלטה את השינוי שבנה "הקטן" נשוי ובעל בית בעצמו וקיים אצלה קושי אימהי -

רגשי להבין שמשמית האימהות שלה הסתיימה והערותיה מגיעים ממקום זה ולא מתוך רוע לב.

טו. הכלה צריכה לסגל לעצמה ראייה חיובית על החמות ולהוקיר לה תודה בכל עזרה שהיא מגישה ואף לומר לה בפה כגון: "תודה ששמרת לנו על...". ולא לקבל זאת כמובן מאליו שהחמות צריכה לעזור.

מבצע לאברך ומתפלל "אמץ חייל" מי שייכול להתפלל ו\או ללמוד לזכות הזויילים שגלובים בזוית
ניתן לקבל שם של זוייל כדי ללמוד ולהתפלל לזכותו. לפנות ל: 03-3137668

גמ"ח קדישים ללא תשלום אמירת קדיש על אלה שאין מי שיגיד עליהם 052-3924038

נותרו ספרים אחרונים של ספר "נתיבות החינוך" שבהוצאת העלון, מומלץ בכל בית 08-8644452

טל: 08-8644452 אתר העלון: alonhaihud.co.il דוא"ל: haihud.ashdod@gmail.com